

Het gebruik van locatiegegevens voor het in kaart brengen van mobiliteitspatronen.

Dit zijn de punten om rekening mee te houden:

Duidelijke probleemschets: Het denken over maatregelen moet altijd worden voorafgegaan door een heldere probleemschets. Pas dan kunnen mogelijke maatregelen worden geïnterpreteerd en tegen elkaar worden afgewogen.

Noodzakelijkheid: Er moet sprake zijn van een *aantoonbare* noodzakelijkheid. Waarom is het noodzakelijk om de mobiliteit in kaart te brengen, en waarom moet dat op deze manier?

Subsidiariteit: Er moet worden gekozen voor het minst ingrijpende middel. Kunnen de vragen ook beantwoord worden zonder dat locatiegegevens worden verzameld? Zo nee, wat zijn de minst ingrijpende soort gegevens? Locatiegegevens van telecomproviders worden op grond van een wettelijke basis verzameld, en zouden in een passend juridisch kader met meer waarborgen kunnen worden verwerkt dan locatiegegevens van grote techbedrijven als Google en Facebook.

Als er wordt overgegaan tot het gebruik van locatiegegevens moeten deze worden geanonimiseerd en geaggregeerd, toegang ertoe moet worden beperkt en de gegevens mogen niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk.

Effectiviteit: Maatregelen moeten een effectieve bijdrage leveren aan het bestrijden van het virus. Dit houdt in dat de juiste gegevens moeten worden verzameld en op de juiste manier worden verwerkt.

Proportionaliteit: De inbreuk die wordt gemaakt op de rechten en vrijheden van burgers moet in verhouding staan tot het doel.

Horizonbepaling: Het is van groot belang dat de maatregel niet langer voort duurt dan strikt noodzakelijk is en de gegevens dan worden verwijderd. Die waarborg moet direct al worden opgenomen, en niet pas later.

Evaluatie: De maatregel moet regelmatig worden geëvalueerd waarbij telkens opnieuw moet worden gekeken of de maatregel effectief is en of de maatregel nog steeds noodzakelijk is. Zo niet, dan moet de maatregel per direct worden gestopt.

Ethiek: Het gebruik van (locatie)gegevens van Google en/of Facebook door gemeenten/het Rijk creëert een precedent dat zij deze gegevens mogen hebben en dat deze gebruikt kunnen worden voor andere doeleinden dan waar zij voor verzameld zijn. Dit terwijl de dataverzameling door Google en Facebook terecht fel bekritiseerd wordt. Het is, met name vanuit de overheid, van groot belang dat het zeker is dat de gegevens die gebruikt worden over de gehele keten op een juiste manier zijn verzameld. Bij Google en Facebook is dit niet zeker. Daarnaast maakt het onze publieke gezondheid afhankelijk van buitenlandse multinationals.

Ook bij geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens kunnen er wel degelijk consequenties zijn voor het individu, doordat bijvoorbeeld de regionale cijfers beslissingen over handhaving of de verdeling van zorg kunnen informeren.

Consultatie: Bits of Freedom maakt zich grote zorgen over de legitimering van massasurveillance en de afhankelijkheid van onze publieke belangen van buitenlandse multinationals. Bits of Freedom zet zich in voor de bescherming van grondrechten en acht een goede balans tussen de vrijheden van burgers en controle door de staat van groot belang voor het functioneren van de democratische rechtsstaat. Bits of Freedom houdt de ontwikkelingen nauwzettend in de gaten en roept waar nodig ter verantwoording. Bits of Freedom deelt graag haar expertise en visie, en denkt graag mee over de mogelijkheden van dataverwerking met borging van mensenrechten bij de maatregelen die getroffen worden in strijd tegen het coronavirus.